

Huvudman

Västerås kommun
kontaktcenter@vasteras.se

Beslut

Datum 2026-04-23
Dnr SI 2025:11749
Sida 1 (4)

Ärendet

Tillsyn av vuxenutbildningen Tranellska gymnasiet i Västerås kommun

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2026 inlett en tillsyn av vuxenutbildningen Tranellska gymnasiet i Västerås kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid vuxenutbildningen Tranellska gymnasiet följer gällande bestämmelser om arbetsförlagt lärande och validering.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, studie- och yrkesvägledare och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 4 och 6 mars 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat styrdokument och beslut om arbetsförlagt lärande.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen [2010:800]). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Arbetsförlagt lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av och granskat en sammanställning av platser för det arbetsförlagda lärandet (APL) för yrkespaketen bageri och kock. Av sammanställningen framgår var APL-platsen är förlagd, elevnamn, kurs, under vilken period den ska genomföras och vem som är utsedd handledare. Av dokumentation framgår att APL-platserna som erbjuds ligger inom respektive yrkesutbildnings verksamhetsområde och samtliga elever har tilldelats en handledare.

Elever, lärare och rektorn uppger i intervjuer att skolan förlägger APL under olika perioder och med olika omfattning beroende på yrkespaket. En elev uppger att hen genomförde sin APL från början av december 2025 till början av februari 2026. En annan elev säger att hen kommer att genomföra APL under en period av åtta veckor under vårterminen 2026. Lärarna uppger att det framgår av ett dokument som eleverna får när eleverna ska vara på APL-platsen och vilka moment de ska utföra. Rektorn uppger att omfattningen på APL uppgår till minst 11–12 veckor men att skolans mål är att eleverna ska få 15 veckor.

Lärarna uppger, vilket även bekräftas av rektorn, att vad gäller yrkesutbildning bagare tillhandahåller huvudmannen APL-platser till eleverna. För yrkesutbildningen kock får eleven i första hand själv hitta APL-plats. I de fall en elev inte själv hittar APL-plats ser lärarna till att ordna fram APL-plats. Lärarna har uppgett att samtliga elever har en handledare som av lärarna ha bedömts nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget. Rektorn uppger att yrkeslärarna har arbetat många år inom branschen och att det inte finns en handledare som skolan eller lärarna inte känner.

Skolinspektionen har tagit del av och granskat rektorns beslut om vilka delar av ämnen avseende yrkesutbildningar som ska förläggas på arbetsplatser. Av beslutet framgår vilken APL-period som ska fördelas av ett ämnes timmar för två gymnasiala yrkesutbildningar som erbjuds vid skolan och för den tredje gymnasiala yrkesutbildning framgår att APL ska ske veckovis utifrån nivåstegringen i de 1100 poäng som paketet innefattar. Elever, lärare och rektorn uppger att elevernas APL är förlagt på de ämnen som anges i rektorns beslut. Vilka delar av ämnen som ska förläggas på APL bestäms i samråd med undervisande lärare och administratör, utifrån ett av rektorn beslutat årshjul.

Rättslig reglering

Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för arbetsplatsförlagt lärande och att lärandet uppfyller de krav som ställs på utbildningen. När det gäller sammanhållna yrkesutbildningar beslutar rektorn vilka kurser eller delar av kurser som ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande. När det gäller övrig utbildning beslutar rektorn om utbildningen ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande och i så fall vilka kurser eller delar av kurser som ska förläggas till arbetsplatser (2 kap. 27 § förordning [2011:1108] om vuxenutbildning).

I en sammanhållen yrkesutbildning ska omfattningen av arbetsplatsförlagt lärande för varje elev vara minst 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen (2 kap. 28 § förordning om vuxenutbildning).

För en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande ska det utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den anlitas som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig (2 kap. 30 § förordning om vuxenutbildning).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer inte annat än att eleverna får APL i en omfattning om minst 15 procent. Alla elever ges en handledare som bedömts ha nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och rektorn fattar ett skriftligt beslut om vilka delar av ämnen som ska genomföras som APL. Västerås kommun uppfyller vidare författningarnas krav vad gäller att skaffa platser för APL för alla elever som har behov av det. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Validering

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare, studie- och yrkesvägledare samt rektorn uppger att det finns en framtagen rutin för valideringsprocessen på skolan sedan hösten 2025. Studie- och yrkesvägledarna ansvarar för att genomföra den inledande kartläggningen för eleven och det administreras på central nivå i kommunen.

Studie- och yrkesvägledaren uppger i intervju att när elever ansöker till yrkesprogrammen tillfrågas alla om tidigare erfarenhet. Om den inledande kartläggningen leder vidare till validering kontaktar studie- och yrkesvägledaren skolan som utser en lärare som genomför den fördjupande kartläggningen. Flera elever uppger att de inte fått någon information om validering. Dock uppger en elev att hen fått frågan om varför hen vill läsa om en kurs som eleven tidigare läst. Eleven hade då svarat att det var så länge sen eleven läste kursen och därför ville läsa om den. Rektorn uppger att elever kan ta kontakt med skolan direkt för validering och att skolan hanterar en sådan förfrågan när den kommer in. Lärarna uppger att de validerat två namngivna elever under höstterminen 2025 och att eleverna fått betyg i de ämnena. Studie- och yrkesvägledaren uppger att framför allt yrkesutbildning kock är bra på validering.

Rättslig reglering

Huvudmannen är skyldig att se till att en elev erbjuds validering, om eleven behöver det och valideringen görs inom ramen för en eller flera kurser eller nivåer som bekostas av elevens hemkommun. Med validering avses en strukturerad process som innehåller en fördjupad kartläggning och en

bedömning som syftar till ett erkännande av en persons kunnande oberoende av hur det förvärvats. Rektorn ska verka för att valideringen görs i enlighet med lag och andra författningar (20 kap. 42 § skollagen).

Den som har genomgått en validering enligt 20 kap. 42 § ska ha möjlighet att få resultatet erkänt genom betyg. Betyg efter en validering ska sättas genom prövning (20 kap. 43 §§ skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att huvudmannen informerar elever om validering på central nivå, att huvudmannen och skolan genomför den inledande och fördjupade kartläggningen samt att validering skett på skolan i närtid och att dessa elever fått betyg efter prövning. Västerås kommun uppfyller författningarnas kvar vad gäller validering. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Daniel Wilson

Beslutsfattare
Signerat av: Daniel Wilson

X Matilda Kaijser

Föredragande
Signerat av: Matilda Atterbom Kaijser